

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

06 лютого 2019 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 173/вс-19

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого - Тітова Ю.Г.,

членів Комісії: Лукаша Т.В., Макарчука М.А.,

розглянувши питання про проведення співбесіди за результатами дослідження досьє кандидата Русина Олександра Юрійовича на зайняття вакантної посади судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду у межах процедури конкурсу, оголошеного Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 02 серпня 2018 року,

встановила:

Рішенням Комісії від 02 серпня 2018 року № 185/зп-18 оголошено конкурс на зайняття 78 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

Русин О.Ю. 20 вересня 2018 року звернувся до Комісії із заявою про проведення стосовно нього кваліфікаційного оцінювання для підтвердження здатності здійснювати правосуддя у Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду.

Русин О.Ю. взяв участь у конкурсі як особа, яка має стаж роботи на посаді судді згідно з вимогами, передбаченими пунктом 3 частини першої статті 38 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон).

Комісією 16 жовтня 2018 року прийнято рішення № 118/вс-18, зокрема, про допуск Русина О.Ю. до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

Рішенням Комісії від 18 жовтня 2018 року № 231/зп-18 призначено кваліфікаційне оцінювання у межах конкурсу на зайняття 26 вакантних посад суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду та допущено до кваліфікаційного оцінювання в межах конкурсу на зайняття 26 вакантних посад суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, зокрема Русина О.Ю.

Згідно з частиною другою статті 127 Конституції України на посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший тридцяти та не старший шістдесяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, є компетентним, добросовісним та володіє

державною мовою. Законом можуть бути передбачені додаткові вимоги для призначення на посаду судді.

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 38 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон) суддею Верховного Суду може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Верховному Суді, а також має досвід професійної діяльності адвоката, в тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше десять років.

За частиною другою та пунктом 4 частини п'ятої статті 81 Закону на посаду судді Верховного Суду за спеціальною процедурою може бути призначена особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Верховному Суді, а також відповідає одній із вимог, визначених частиною першою статті 38 Закону.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України за результатами кваліфікаційного оцінювання кандидата на посаду судді вищого спеціалізованого суду або Верховного Суду ухвалює рішення про підтвердження або непідтвердження здатності такого кандидата здійснювати правосуддя у відповідному суді та визначає його рейтинг для участі у конкурсі.

Положеннями статті 83 Закону закріплено, що кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними критеріями. Такими критеріями є: компетентність (професійна, особиста, соціальна), професійна етика та доброчесність.

Заслухавши кандидата на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Русина О.Ю., уповноваженого представника Громадської ради доброчесності, вивчивши матеріали досьє кандидата, колегія Комісії встановила, що Русин О.Ю. з 2006 року має досвід професійної діяльності адвоката, зокрема щодо здійснення представництва в суді.

За зазначеними критеріями кандидат відповідає кваліфікаційним вимогам до судді Верховного Суду.

Згідно з частиною першою статті 85 Закону кваліфікаційне оцінювання включає такі етапи: 1) складення іспиту; 2) дослідження досьє та проведення співбесіди.

Рішення про черговість етапів проведення кваліфікаційного оцінювання ухвалює Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

Пункт 1 глави 1 Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженого рішенням Комісії від 03 листопада 2016 року № 143/зп-16 (далі - Положення) визначає критерії кваліфікаційного оцінювання, якими є компетентність, професійна етика, доброчесність.

Згідно з пунктом 1 глави 6 Положення встановлення відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання здійснюється членами Комісії за їх внутрішнім переконанням відповідно до результатів кваліфікаційного оцінювання.

Відповідно до абзацу третього пункту 20 розділу III Положення, під час співбесіди обов'язковому обговоренню із суддею (кандидатом) підлягають дані щодо його відповідності критеріям професійної етики та доброчесності.

Колегією Комісії встановлено, що Русин О.Ю. 12 листопада 2018 року склав анонімне письмове тестування, за результатами якого набрав 89,25 бала, і згідно з рішенням Комісії від 13 листопада 2018 року № 257/зп-18 його допущено до виконання практичного завдання на етапі іспиту під час кваліфікаційного оцінювання у межах процедури конкурсу до відповідних касаційних судів у складі Верховного Суду.

За результатами виконаного 14 листопада 2018 року практичного завдання Русин О.Ю. набрав 85,5 бала та згідно з рішенням Комісії від 27 грудня 2018 року № 327/зп-18 є таким, що допущений до другого етапу кваліфікаційного оцінювання «Дослідження досьє та проведення співбесіди» у межах оголошеного 02 серпня 2018 року конкурсу на зайняття 26 вакантних посад суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

Русин О.Ю. пройшов тестування особистих морально-психологічних якостей та загальних здібностей. За результатами якого складено висновок та визначено рівні показників критеріїв особистої, соціальної компетенції, професійної етики та доброчесності.

Відповідно до статті 81 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», з урахуванням статей 56-58 Закону України «Про запобігання корупції» та Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 171, Комісією організовано проведення спеціальної перевірки стосовно Русина О.Ю.

Для проведення перевірки Комісією надсилалися запити до Державної судової адміністрації України, Національної поліції України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Головного територіального управління юстиції у місті Києві, Одеської обласної державної адміністрації департаменту охорони здоров'я, Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України.

Крім того, здійснено перевірку за Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

На запити Комісії одержано інформацію від зазначених органів. Також до Комісії надійшли пояснення кандидата на посаду судді Русина О.Ю. з приводу встановлених розбіжностей під час проведення спеціальної перевірки.

За результатами проведеної спеціальної перевірки стосовно кандидата на посаду судді Касаційного адміністративного суду України Русина О.Ю. перешкод для продовження участі у конкурсі не встановлено.

У статті 10 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада 1985 року № 40/32 та 13 грудня 1985 року № 40/146, визначено, що особи, відібрані для судових посад, повинні мати високі моральні якості і здібності, а також відповідну підбору кваліфікацію в галузі права.

Ці основоположні принципи формування суддівського корпусу імплементовані у національне законодавство, що визначає основними складовими авторитету судової влади та довіри до суду - доброчесність судді.

Згідно з цими приписами під час кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді касаційного суду у складі Верховного Суду Комісія керується тим, що кандидати на посаду судді найвищого суду у системі судоустрою

мають відповідати найвищим стандартам за критеріями компетентності та професійної етики за відсутності будь-яких обґрунтованих сумнівів у їх добросовісності, що можуть негативно вплинути на суспільну довіру до новоствореного Верховного Суду.

Стандарти етичної поведінки суддів, які адресовані суддям та судовим органам для використання як базових принципів регламентації поведінки суддів, визначені, зокрема, у Бангалорських принципах поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалених Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року № 2006/23 (далі - Бангалорські принципи поведінки суддів).

Відповідно до пункту 1.6 Бангалорських принципів поведінки суддів суддя виявляє та підтримує високі стандарти поведінки суддів з метою укріплення суспільної довіри до судових органів, що має першочергове значення для підтримки незалежності судових органів.

Згідно з пунктом 3.1 Бангалорських принципів поведінки суддів суддя демонструє поведінку, бездоганну навіть з точки зору стороннього спостерігача.

Пунктом 4.2 передбачено, що постійна увага з боку суспільства покладає на суддю обов'язок прийняти ряд обмежень, і, незважаючи на те, що пересічному громадянину ці обов'язки могли б здатися обтяжливими, суддя приймає їх добровільно та охоче. Поведінка судді має відповідати високому статусу його посади.

Окрім того, міжнародні принципи впроваджені у національне законодавство та викладені, зокрема у Кодексі суддівської етики, затвердженому у новій редакції рішенням XI (чергового) з'їзду суддів України від 22 лютого 2013 року.

Таким чином, встановлюючи відповідність Русина О.Ю. як кандидата на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду критеріям професійної етики та добросовісності, колегія Комісії керується, зокрема, із вимог Кодексу суддівської етики.

Так відповідно до статей, 1, 2, 3, 18, 19 зазначеного кодексу:

«Суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

Суддя має уникати будь-якого незаконного впливу на його діяльність, пов'язану зі здійсненням правосуддя, та бути незалежним від своїх колег у процесі прийняття рішень. Він не має права використовувати своє посадове становище в особистих інтересах чи в інтересах інших осіб та не повинен дозволяти цього іншим.

Суддя має докладати всіх зусиль до того, щоб, на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини, його поведінка була бездоганною.

Суддя повинен бути обізнаним про свої майнові інтереси та вживати розумних заходів для того, щоб бути обізнаним про майнові інтереси членів своєї сім'ї.

Суддя повинен враховувати, що сімейні, соціальні взаємовідносини чи будь-які інші стосунки та втручання з боку органів державної влади не мають впливати на поведінку судді чи ухвалення судових рішень».

Відповідно до роз'яснень Кодексу суддівської етики, затверджених рішенням Ради суддів України № 1 від 4 лютого 2016 року: «Дотримання високих стандартів поведінки означає, що суддя повинен добровільно і свідомо відстоювати добросовісність та незалежність судової влади, що, у свою чергу, зумовлює обов'язок сумлінно, чесно і кваліфіковано виконувати призначення носія судової влади. Він також добровільно приймає на себе обмеження, пов'язані з виконанням ним своїх

професійних обов'язків, які унеможливають створення умов, що викликать сумніви у доброчесності поведінки судді та його безсторонності, незалежності і об'єктивності.

За загальним правилом суддівської етики суддя повинен бути прикладом законослухняності, завжди поводитися так, аби зміцнювати віру громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду, докладати всіх зусиль, щоб, на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини, його поведінка була бездоганною.

Поняттю «законослухняна людина» відповідає таке визначення: це людина, яка здатна (спроможна) шанобливо ставитись до існуючих рішень, настанов, законів, дотримуватись їх, визнавати і шанувати суспільні авторитети, виконувати свої громадські, суспільні обов'язки.

Суддя повинен уникати порушень етики та всього того, що виглядає як порушення етики в усіх видах його діяльності - як професійній, так і в приватній. Бездоганна поведінка суддів означає уникнення порушень норм етики та недопущення створення враження їх порушення як під час виконання професійних обов'язків, так і в особистому житті. Враження порушення норм етики створюється, коли розважливі особи, яким стали відомі всі відповідні обставини, розкриті в ході резонансного їх з'ясування, можуть дійти висновку, що чесність, добросовісність, неупередженість, урівноваженість та професійна придатність судді поставлені під сумнів.

Суддя зобов'язаний встановлювати для себе, додержуватися і змушувати додержуватися всіх інших осіб зі свого оточення бездоганних правил поведінки, підтримуючи і утверджуючи на власному прикладі доброчесність у судовій владі. Він має докладати всіх зусиль до того, щоб його поведінка була бездоганною. При цьому термін «докладати всіх зусиль» вживається в розумінні того, що кожен суддя повинен особисто застосувати всіх можливих заходів для демонстрації особистого етичного виховання та високоморальної, інтелігентної поведінки в будь-якій ситуації як під час здійснення правосуддя, так і в позасудовій діяльності.

Доброчесна поведінка судді має стосуватися всіх сфер його життя, зокрема і матеріальної (майнової) сфери. Йдеться про добросовісну поведінку судді в реалізації обов'язку бути обізнаним про свої майнові інтереси та здійснення активних дій щодо вжиття розумних (адекватних) заходів для того, щоб бути обізнаним про майнові інтереси членів своєї сім'ї, виявляючи повагу до законів і лояльність до публічних фінансових інтересів держави.

Важливим питанням у декларуванні доходів є доброчесність щодо майнових прав та обов'язків подружжя у структурі їхнього спільного і роздільного майна та надання відомостей про взаємне утримання і центр життєвих інтересів. Незважаючи на те, що нормативно-правові акти не передбачають зустрічного обов'язку членів сім'ї в обов'язковому порядку надати декларанту відомості фінансового-майнового характеру, розумність заходів для обізнаності про майнові інтереси членів родини включає в себе можливість звернення судді до керівництва суду (у разі відмови членів родини надати інформацію щодо фінансово-майнових інтересів і податкових зобов'язань) про отримання відповідних даних в установленому порядку».

Під час вивчення матеріалів досьє Русина О.Ю. та проведення з ним співбесіди колегією Комісії встановлено таке.

У розпорядженні Комісії наявні, зокрема, декларація родинних зв'язків кандидата на посаду судді, декларація доброчесності кандидата на посаду судді та

декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2017 рік та інформація Громадської ради доброчесності, затверджена рішенням від 27 лютого 2019 року.

Згідно з пунктом 11 частини четвертої статті 85 Закону суддівське дос'є має містити інформацію про відповідність витрат і майна судді та членів його сім'ї, а також близьких осіб задекларованим доходам, зокрема копії відповідних декларацій, поданих суддею відповідно до законодавства у сфері запобігання корупції.

Проаналізувавши відомості про кандидата, зіставивши їх з інформацією, одержаною з Національного агентства з питань запобігання корупції та Національного антикорупційного бюро України, Громадської Ради доброчесності, Комісія виявила таке.

У довідці Національного антикорупційного бюро зазначено, що у період з 2013 до 2018 року дохід кандидата Русина О.Ю. становив 290 786 гривень. У вказаний період дохід дружини Русин (Ткачик) М.І. становив 1 030 100 гривень. Тобто, сукупний дохід родини за 2013-2018 роки становить 1 320 886 гривень.

У період з 2012 до 2018 року, як вбачається з електронної декларації за 2017 рік, кандидат Русин О.Ю. та його дружина придбали: автомобіль «BMW 5281» 2011 року випуску вартістю 556 273 грн та автомобіль «Toyota Rav4» 2007 року випуску вартістю 130 497 грн; дві квартири у місті Києві загальною площею 135,5 кв.м та машиномісце загальною площею 19,1 кв.м у місті Києві (об'єкти незавершеного будівництва).

Також у довідці Національного антикорупційного бюро України відображено значну кількість вартісних поїздок кандидата та членів його сім'ї за межі України.

Окрім того, Русин О.Ю., подаючи декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2017 рік як кандидата на посаду судді Верховного Суду вказав, зокрема, про готівкові кошти у розмірі 90 000 доларів США, які є спільною власністю кандидата і його дружини.

Під час співбесіди Русин О.Ю. пояснив, що з 29 січня 2014 року працює на посаді генерального директора фірми «Процик і партнери». На момент призначення його на керівну посаду вказана фірма була збиткова. У зв'язку з цим, між Проциком А.Ю. та Русиним О.Ю. було укладено договір на п'ять років, за умовами якого Русин О.Ю. повинен здійснити комплекс заходів, які сприятимуть фінансовому зростанню фірми.

Також у договорі було зазначено, як пояснив Русин О.Ю., що після відпрацьованих п'яти років та за умови досягнення відповідних фінансових результатів йому повинна бути виплачена сума коштів в еквіваленті 90 000 доларів США, а також сума винагороди, що визначатиметься у відсотковому співвідношенні до суми чистого прибутку. Тому за умовами вказаного договору як забезпечення виконання зобов'язань Процик А.Ю. передав Русину О.Ю. у володіння суму коштів, що становить 90 000 доларів США. У період 2014-2015 років вказану суму коштів було розміщено на депозитних рахунках у банківській установі, з середини 2015 року кошти було знято з рахунків. На сьогодні кошти зберігаються у Русина О.Ю. у готівці. Отже, саме така сума коштів була відображена Русиним О.Ю. у декларації за 2017 рік.

На прохання доповідача надати договір, який було укладено між Проциком А.Ю. та Русиним О.Ю. кандидат пояснив, що надати договір не має можливості, оскільки Процик А.Ю. не давав згоди на його оприлюднення.

Щодо закінчення терміну дії договору кандидат не надав чітких пояснень, оскільки стверджував, що договір укладено 29 січня 2014 року строком на п'ять років, одна під-час співбесіди говорив, що строк дії договору завершується в кінці 2019 року.

Ураховуючи пояснення кандидата Русина О.Ю., слід вважати, що кошти у розмірі 90 000 доларів США є власністю Процика А.Я. При цьому вказані кошти відображені у декларації кандидата Русина О.Ю. за 2017 рік як готівкові кошти, що належать йому на праві спільної сумісної власності з його дружиною, а не як кошти, що перебувають у тимчасовому праві користування, що належать на праві власності третій особі.

З цього питання кандидат Русин О.Ю. не надав обґрунтованих пояснень, лише вказав, що таку електронну декларацію заповнював вперше і вважав, що правильно відобразив інформацію у 12 розділі «Грошові активи» декларації за 2017 рік.

Походження коштів для інвестування двох квартир, загальною площею 135,5 кв.м та машиномісця загальною площею 19,1 кв.м у місті Києві кандидат пояснив, що кошти отримав від рідного брата - Русина Ю.Ю., в тимчасове користування з умовою повернення. Проте на початку 2017 року рідний брат повідомив, що вказані кошти повертати не потрібно, оскільки це подарунок Русину О.Ю.

Кандидат пояснює, що джерелом походження коштів у Русина Ю.Ю., зокрема і коштів, що були подаровані, є його заробітна плата та дохід в 2014 році від продажу нерухомого майна.

Під час проведення співбесіди кандидат Русин О.Ю. надав заяву Русина Ю.Ю. у якій зазначено, що грошові кошти (сума не вказана) надано для інвестування в будівництво житла. Першочергово кошти були надані з умовою повернення, а на початку 2017 року брат повідомив, що кошти подаровані.

Також Русин О.Ю. не надав обґрунтованих та чітких пояснень щодо того, яку суму коштів було надано братом для укладення інвестиційних договорів. Кандидат не надав чітких пояснень щодо дати та суми повернення коштів дарувальнику.

На запитання доповідача, чому подаровані кошти братом не були відображені у розділі 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації за 2017 рік, кандидат пояснив, що відображав відомості про звітний період, а саме за 2017 рік. Оскільки кошти, надані братом у 2014 році, були подаровані на початку 2017 року, враховуючи, що кандидат від них відмовився, не вважав необхідним їх відобразити в 11 розділі декларації за 2017 рік.

Ураховуючи, що від подарованих коштів брата Русин О.Ю. відмовився, доповідач запитав, чому ці кошти не були відображені у розділі 13 «Фінансові зобов'язання» декларації за 2017 рік.

Кандидат не зміг належним чином пояснити, чому сума коштів, що подарована його братом, не відображена у розділі 11 «Доходи, у тому числі подарунки» чи у розділі 13 «Фінансові зобов'язання» декларації за 2017 рік.

Щодо притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху кандидат Русин О.Ю. пояснив, що не погоджується зі складеними адміністративними протоколами та судовими рішеннями про притягнення його до адміністративної відповідальності. При цьому, вказані судові рішення були предметом розгляду в апеляційній інстанції та виконані Русиним О.Ю. в повному обсязі.

Взаємовиключні пояснення кандидата щодо походження коштів на придбання рухомого та нерухомого майна, ненадання доказів щодо наявності договору про надання коштів у розмірі 90 000 доларів США, заперечення фактів, встановлених судовими рішеннями, які набрали законної сили, можуть негативно вплинути на суспільну довіру до судової влади у разі призначення кандидата Русина О.Ю. суддею Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

Пунктом 10 частини сьомої статті 56 Закону передбачено обов'язок судді підтверджувати законність джерела походження майна у зв'язку з проходженням кваліфікаційного оцінювання, який кандидатом не виконано.

З огляду на вказані обставини, враховуючи мету кваліфікаційного оцінювання, колегія Комісії вважає, що Русин О.Ю. не довів своєї відповідності високим стандартам доброчесності та професійної етики, що ставляться до судді Верховного Суду, не підтвердив законності джерела походження майна, а тому Комісія дійшла висновку про непідтвердження кандидатом здатності здійснювати правосуддя у відповідному суді.

Слід зазначити, що кваліфікаційне оцінювання, зокрема, Русина О.Ю. здійснювалося в межах конкурсу на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, що обумовлювало перевірку кандидата на відповідність найвищим стандартам та вимагало відсутності щонайменшого обґрунтованого сумніву у чеснотах майбутніх суддів Верховного Суду.

Висновки Комісії за результатами цього кваліфікаційного оцінювання не можуть мати преюдиційного значення та негативно вплинути на проходження кандидатом інших процедур, пов'язаних з кар'єрою судді.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону, Положенням, Комісія

вирішила:

визнати Русина Олександра Юрійовича таким, що не підтвердив здатності здійснювати правосуддя у Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду.

Головуючий

Ю.Г. Тітов

Члени Комісії

Т.В. Лукаш

М.А. Макарчук